

Wychodzi codziennie o godzinie 4. popołudniu, z wyjątkiem niedziel i dni świątecznych.

Przedpłata wynosi:

W MIEJSCU kwartalnie 4 zhr. 50 ct.
miesięcznie 1 " 50 "

Z przesyłką pocztową:

Miesięcznie w kraju 2 zhr. — ct.
w Monarchii austro-węgierskiej 6 " — ct.
do Prus i Niemiec 1 " 50 "

kwartalnie 4 zhr. 50 ct.
miesięcznie 1 zhr. 50 ct.

Na prowincji z przesyłką pocztową:

rocznie 24 zhr.
półrocznie 12 zhr.

kwartalnie 6 zhr.
miesięcznie 2 zhr.

Cena przedpłaty poza granicami Monarchii Austro-Węgierskiej jest umieszczona w nagłówku *Gazety Narodowej*.

Numer pojedynczy kosztuje 10 ct.
Redakcja ul. Lyczakowska 1. 3. Telefon 174.

GAZETA NARODOWA

Przedpłatę i ogłoszenia przyjmują:

WE LWOWIE biuro administracji „Gazety Narodowej” ulica Kopernika liczb. 5. — Ogłoszenia w Paryżu przyjmują wydział dla Gaz. Nar. — agencja p. Adams, Rue des Saints-Pères 81, Paris; w Wiedniu Otto Maass, (Haasenstein & Vogler) nr. 10, Walfischgasse, A. Opel, Stadt, Stubenbastei 2. M. Dukas, I. Riemergasse 13. Rudolf Mosse, Seilerstätte nr. 2, Henryk Schalek, I. Wollzeile 11, Maurycy Stern, Wollzeile 22; G. L. Daube & Comp. w Frankfurcie n. M.; w Warszawie Rajchman et Frencler Senatorska 22; w Krakowie W. Kukliński.

OGŁOSZENIA przyjmują się za opłatą 6 ct. od miejsca objętości jednego wiersza drobnym drukiem. **Reklamy w rubryce „Nadesłano” 20 ct. od wiersza.**

Administracja ul. Kopernika 1. 5. Telefon 10.

Od Administracji

„Gazety Narodowej”
Przedpłata wynosi:
we Lwowie:
rocznie 18 zhr.
półrocznie 9 "

kwartalnie 4 zhr. 50 ct.
miesięcznie 1 zhr. 50 ct.

Na prowincji z przesyłką pocztową:
rocznie 24 zhr.
półrocznie 12 zhr.

kwartalnie 6 zhr.
miesięcznie 2 zhr.

Cena przedpłaty poza granicami Monarchii Austro-Węgierskiej jest umieszczona w nagłówku *Gazety Narodowej*.

Lwów dnia 23. września.

Stara *Presse* potwierdza, że Rada państwa na 11. października będzie wolała. Jest to już zatem termin stanowczy a tak samo donoszą i nam dziś z Wiednia.

Dilo pisze o przyszłej podróży dr. Gautscha: „My Rusini nie możemy odgadnąć, jaki dla nas rezultat przyniesie odwizytę p. mini tra. Co będzie możliwym zrobić, aby mu przedstawić krzywdy nasze w szkołach — my z pewnością zrobimy, a i on sam będzie miał sposobność, o niejednym przekonaniu się naocznie. Faktem jest, że ostatnie rozporządzenia dr. Gautscha co do ruskich gimnazjów w Przemysłu i Kocmaniu (na Bukowinie) wiele zaszczylił Rusinów; stało się całkiem inaczej, niż Ruś galicyjska i bukowina spodziewała się po odwizytach arcyks. Rudolfa.

„Czeskie *Narodni Listy* nie wróżą teraz Rusinom nabytków na polu szkolnictwa, rząd bowiem postarał się o to, aby Polacy ponarli obecny rząd przedw Czechem — za cenę nowych koncesyj, i dlatego dr. Gautsch, który był zrazu z ruskim gimnazjum w Przemysłu, przystał potem na paranki, a niższego gimnazjum dla Kocmanii wręcz odmówił.

Gdyby tak się stało — kończy *Dilo* — to Rusini na wieki byłiby ofiarą, którą się okupuje przychylności Polaków. Ale to z pewnością by nie wyszło krajowi i państwu na korzyść — i p. minister sam to dobrze zrozumie, jeżeli tylko gruntownie w rzeczach rozpatrzy się zechce.”

Ciągle i ciągle co do Polaków tasama katarzyna ruska, a tym razem przyprowadzono jeszcze piosenką takich moskalofilijskich *Narodnich Listów*. Czy to niskie docinanie doda siły Rusinom?..

Mowę ministra Tiszy w Wielkim Wadradzie do wyborców, przepelnioną szczegółami administracyjnymi, organa jego stronnictwa przyjęły dość chłodno, a w narodzie, wobec kłopotów finansowych, nie bardzo poskutkuje trochę zbyt zamazywanie w Tiszy na stanowisko, jakiego sobie Węgrzy zdobyli w polityce zagranicznej i na co też *Nemzet* wraz z *Pester Lloydem* wskazuje. P. Tisza rzekł:

„Ale czyż to prawda, że państwo nasze, wogóle biorąc, wstec się cofa? Ja, szan. współobywatele bez żadnej sofistycznej pytam, a każdy z ręką na sercu niechaj odpowie: czy państwo Węgierskie od wieków było wewnątrz i na zewnątrz kiedykolwiek tak szanowane, uznawane jak dzisiaj? Na to sągiby mi może ktoś powiedzieć: No, tak, ale też, wogóle biorąc, cała ludność kraju zubożała, a wóże zeszła!”

I sciw temu, wogóle biorąc, protestuje p. Tisza, między innymi podnosi, że najwięcej ci sarkają na zubożenie Węgier, którzy nad stan żyją. szta przynajmniej p. Tisza, że za jego rządów i miniano błędy w gospodarce finansowej, dlatego więc sam objął tekę finansów.

W austriackim i węgierskim ministerstwie skarbu ocenia gorliwie nad ułożeniem budżetu

wspólnego na r. 1888. Mianowicie chodzi o wyszukanie źródeł pieniężnych, któreby pozwoliły, jak sobie tego cesarz osobście życzy, przyspieszyć uzbrojenie armii w nowe karabiny repeterowey.

Trzy dni temu zapewniali półrządowcy wiedeńscy, że przybycie delegatów włoskich do rokowań o nowy traktat handlowy z Austro-Węgrami, na początek października naznaczone, trochę się opóźni. Dzisiaj donosi jednak *Fremdenblatt*, że opóźnienie to dłużej potrwa, gdyż włoska ogólna taryfa cłowa nie ma jeszcze postanowień co do takich ważnych punktów, jak wyroby chemiczne, i zwłaszcza ważny dla Austrii cukier. — rząd włoski dopiero się naradza nad projektami, które co do tych punktów parlamentowi przedłoży. Zresztą z początkiem października mają ciż sami delegaci włoscy począć rokowania handlowe z Francją. Nadto rządy austriacki i węgierski jeszcze nie zamianowały od siebie delegatów do rokowań z Włochami. A tu już z dniem 23. grudnia kończy się traktat handlowy z Włochami.

Według zapewnień wiedeńskich, król serbski w powrocie z Gleichenbergu zabawi ośm dni w Wiedniu, przy której to sposobności mają być ostatecznie zatwierdzone wszystkie bieżące sprawy między Austro-Węgrami a Serbią. Są one przeważnie handlowo-polityczne i odnoszą się do przyszłego traktatu handlowego. Serbię chodzi głównie o pewne ustępstwa ze strony Austrii na rzecz cel przemysłowych, przy utrzymaniu dotychczasowej normy cła od zboża i bydła, przywołanego ze Serbii do Austro-Węgier. „Przy dobrem usposobieniu tatejszych kół politycznych dla Serbii można się spodziewać, że rząd austro-węgierski, uwzględniając kłopoty finansowe Serbii, przystanie na ośmno jej żądania, jeśli będą umiarkowane.”

Arcałyście Albrecht wyjechał w odwizytę do królestwa rumuńskich w Sinai.

W sprawie kolonizacyjnej donosi *Kurjer Poznański*: Oboziny, wieś ofiarowana komisji kolonizacyjnej, należy do księżnej Marii z Narzmyckich Ogińskiej z Jabłonowa.

Komisja nie przyjęła oferty pani Czarlińskiej, proponującej nabycie wsi Bielawy. Zakupione przez komisję po p. Machlewskim z Nowego Dworu gospodarstwa, nabyli dwaj koloniści, z których jeden pochodzi z Brandenburgii.

Przed Nowym Rokiem, jak donosi kijowskie *Stowo*, ma być wydalonych z Kamienka Podolskiego przeszło 960 rodzin żydowskich z powodu, że nie mają prawa tamże przebywać. Wydalanie już się rozpoczęło.

Riński Wiestnik donosi, iż z rozporządzenia kuratora okręgu dorpacciego (prowincja Nadbałtyckie) wszelkie podania, zwrócone do władz gimnazjalnych, winny być pisane po rosyjsku, lub przedstawiane w wizerzetylnych przekładach na język rzeczony. To samo stosuje się do metryk, oraz wszelkich innych dokumentów.

Z Paryża nadchodzi nie bardzo pewna wiadomość, że w Berlinie toczą się układy o zaciągnięcie nowej rosyjskiej pożyczki w wysokości 120 milionów.

Rosyjskie ministerjum skarbu zamierza wedle doniesienia dzienników petersburskich, dla pokrycia niedoboru budżetowego, zaprojektować pomiędzy innymi znaczną podwyżkę dodatkowego podatku składkowego od kupców i przemysłowców na następie trzylecia, tj. od roku 1888—1890. Wysokość tego podatku ustanawiana była na okresy trzyletnie, a suma rzipisana na gubernie Królestwa polskiego na pierwszy, upływający z końcem tego roku okres, równa się prawie sumie opłat gildyjnych, czyli głównemu podatkowi za prawo prowadzenia przemysłu i handlu.

Z powodu zjazdu w Friedrichsrubie piszą *Petersb. Wiadomości*: „Ministrowie środkowej Europy są obecnie zmuszeni oglądać się za sposobem, jakby zadośćuczynić niemożliwym do pogodzenia interesom Rosji i Austrii na półwyspie Bałkańskim, a oraz przeszkodzić dalszemu zbliżeniu się gabinetów petersburskiego i pary-

skiego. Jużciż ze stanowiska polityki zewnętrznej nie powinien szukający przymierza rozbiierać, jakiego rodzaju są rządy sprzymierzenia; jeden wszelako warunek jest nieodzowny, mianowicie, aby władza rządowa dotyczącego kraju stała była i trwała. Otóż w tym względzie manifest, z jakim się hr. Paryż zwrócił do monarchistów we Francji, przypomina znowu Europie, iż rzeczospolita francuska ciągle jeszcze nie jest na tyle ustalona, aby każde silne działanie zewnętrzne, z konieczności nie wywoływało wewnętrznego przewrotu. W takim stanie rzeczy nie może więc podlegać wątpliwości, że zjazd Kalnokiego z Bismarckiem celem swego doprzie. Tak samo też jednak z drugiej strony pewnym jest, że nchwały powzięte na zjeździe, sprwadzą pogodzenie interesów niemieckich z austriackimi, ale nie oraz rosyjskich z austriackimi.”

Cesarz Wilhelm zlecił ks. Wilhelmowi (najstarszemu synowi cesarzewicza), aby ks. Bismarckowi gratulował w dzień jego 25-letniego jubileuszu jako ministra. W tym celu uda się ks. Wilhelm do Friedrichshuhe.

D. 19. b. m. wrócił z Petersburga do Berlina ambasador rosyjski Szuwałow, i miał zaraz nazajutrz być w Friedrichshuhe, a z tamtąd udać się do Arachon, gdzie hr. Mohrenheim, ambasador rosyjski w Paryżu, obecnie przebywa. W Berlinie zapewniają, że hr. Szuwałow jedzie do południowej Francji tylko dla tego, że tam jego rodzina bawi.

Mamy już całą mowę jen. Boulangera do oficerów po paradzie w St. Galmier. Jest ona czysto wojskowa, i zajmuje się przebiegiem manewrów korpusnych, które wypadły wielce pomyślnie, między innymi z tego powodu, iż się w nich okazało, że żołnierz i komendant francuzki nie stracili zręczności i ducha inicjatywy, czem Francuzi nad wszystkimi wojskami zawsze celowali.

Pruska *Kreuzzeitung*, która z pewnością nie schlebła Francuzom, wyraża się bardzo pochlebnie o przebiegu próbnaj mobilizacji francuzkiej, i powiada między innymi: „Mobilizacja odbyła się gładko; niekóre usterki, jakie się objawiły, będą miały te korzyści, że armia francuska będzie mogła uniknąć ich w przyszłości. Okazało się też, że Francuzi ile możności kopują Niemców, i niemal tak szybko jak Niemcy zmobilizować się potrafią.”

Większość dzienników oświadcza, że rząd francuzki nie będzie się mieszał w sprawę uwięzienia młodziego Schanaeoblego, ponieważ ten nie jest urzędnikiem a uwięzienie nastąpiło według form prawnych.

Patriote, mający podobno stosunki z francuzkiem ministerstwem wojny, porusza znowu kwestję pędzenia Niemców z Paryża. Pisze on: „Z gorącym zadowoleniem dowiadujemy się, że naczelnikom dzielnicy paryskich urzędowo nakazano, przestać ministerstwu spraw wewnętrznych jeszcze przed upływem bież. miesiąca wykaz wszystkich poddanych niemieckich, w ich okręgu mieszkających. Dobrze będzie raz przeciwie dowiedzieć się o liczbie tych żebraków z za Reun, którzy nas wyszukują, i pod wszelkimi formami wyspiewogują, aby potem z orężem w rękę przyjdzie do kraju, w którym jako pasożyty żyli. Robota to trudna, gdyż ludzie pochodzenia pruskiego i niemieckiego narodowość swoją ukrywają pod mianem Alzackich i Lotaryńczyków.”

Znowu też rusza się w Paryżu liga a n t i p a t r j o t ó w. Są to zwolennicy najskrajniejszego anarchizmu. W niedzielę zebrało się ich około 2000, aby protestować przeciw wojnom. Mowcy, którzy występowali na tem zebraniu, wywdzili, że „patriotyzm jest wynalazkiem burżoazji, i przede zwalczać go należy. Walczyć z Niemcami nie myślimy. Wywobodzimy się od pracodawców i kapitalistów, a osiągnąwszy władzę, która się nam należy, zwrócimy się do naszych braci niemieckich, i podamy im rękę i do wyswobodzenia się dopomożemy.”

P. Schloezer, pruski poseł przy Watykanie, w r a c a d o R y m u. Zapewniają, że dyplomata ten przywozi ze sobą nowe instrukcje, dotyczące przedstawiania i rozszerzenia ostatniej kościelnej ustawy pokojowej. Tymczasem powie-

rzono msgr. Galimbertiemu w Wiedniu bardzo tr dne pertraktacje. Zawiadomiono Watykan, że wszystkie zakony duchowne, o ile są objęte ustawą najnowszą, do Niemiec powrócą. P. Schloezer został tak u cesarza i cesarzewicza, jak też u ministra wyznań przyjęły bardzo uprzejmie. Równocześnie doreczono Ojcu św. memoriał biskupów pruskich, zebranych w Fuldzie. Memoriał ten wyraża ich życzenia i przypomina, co im jeszcze pozostaje. Dodać trzeba, że tak cesarz jak kanclerz popiera pokojowe usposobienie objawiające się w całych Niemczech, a mianowicie w Hesji, Badeniu i B-warji. W dwóch listach, na początku sierpnia, między cesarzem niemieckim a Ojcem św. wymienionych, jest mowa nie tylko o kościelnym pokoju w Prusach, ale także i w Niemczech. To zaznaczenie dowodzi, że chodzi tu o coraz dalej idące dzieło, które dopiero w przyszłości ma zostać doprowadzone do kresu.

Badeński ministerstwo wyznań, według *Schwabischer Mercur*, przygotowuje nowelę kościelno-polityczną.

O widokach gabinetu Crispiego donoszą z Rzymu: „Izby mają być zwołane dopiero na początek listopada. Rząd dotychczas nie jest jeszcze pewnym, czy będzie miał większość w parlamencie, ponieważ frakcja, osobście zaprzyjaźniona z s. p. Depretisem, odpadnie prawdopodobnie od stronnictwa rządowego. Rząd atoli spodziewa się powiększenia zastępu swoich zwolenników na podstawie polityki zagranicznej, t. j. przymierza austro-niemieckiego, która to polityka we Włoszech coraz większe znajduje uznanie, tak dalece, że nawet część stronnictwa radykalnego, która dotychczas była gorącą zwolenniczką przymierza z Francją, przedsięwzięła zupełną pod tym względem zmianę frontu. Słabą stroną przedstawia tylko polityka afrykańska i niektóre wewnętrzne sprawy.”

Co do Massawy donoszą z Londynu: Oczekują tu doniesień o osiłowaniach, czynionych z Petersburga dla wzmocnienia stosunków z Abisynią, jak również rewoltów o postępie tamże propagandy prawosławnej. Dwa korpusy abisyjskie ruszyły na Massawę. Negus prosi Rosję o pomoc. Królwa Wiktorja podjęła się pośrednictwa między Włochami i Abisynią.

Z Konstantynopola donoszą: Na ostatniej naradzie ministrów, odbytej pod przewodnictwem sultana, zajmowano się, prócz sprawy bułgarskiej, także francuzko-angielskim układem co do neutralizacji kanału Suezkiego. Porta zamierza uczynić manifestację, warującą prawa sultana w sprawie Suezu.

Według doniesienia „Bisra Reutersa”, Ejuh chan miał zostać pojmanym w Persji.

Sprawa bułgarska.

Półrządowców wiedeńskich zmuszono cofnąć pierwotne ich twierdzenie, któreśmy należycie wysławicili, jakoby na zjeździe w Friedrichshuhe postanowiono, oddać Rosji przeważny wpływ w Bułgarii. Obecnie zapewniają ci sami półrządowcy, także z okazji owego zjazdu, że „w sprawie bułgarskiej będzie oddat postępowaniu Niemiec zgodne z kierunkiem a właściwie interesami polityki austro-węgierskiej. Oświadczenia urzędowe Niemiec, że uważają zadośćuczynienie dane przez Bułgarię w sprawie ruszczykłej za zupełnie dostateczne, ma być także rezultatem zjazdu w Friedrichshuhe, zwiastującym przyjaźniejszy zwrot polityki niemieckiej dla Bułgarii.”

Z Konstantynopola doniesiono, że sultan nie przystaje ani na wysłanie okólnika do Austrii, Włoch i Anglii, ani też do wszystkich mocarstw, tylko że się znosić ma wprost z Rosją. Tymczasem z Londynu zapewniają z „dobrego źródła”, że l'orta zaproponowała mocarstwom znowu wysłanie tureckiego namiestnika generalnego do Sofii, aby przywrócił w Bułgarii stan traktatowy obojędności; że co do osoby Porta już się porozumiano z Rosją; i że w Konstantynopolu tylko oczekują, co odpowiedzą na to Austrii, Włochy i Anglia, bo przyzwolenie reszty mocarstw jest pe-

wne. Z innej strony donoszą, że ma być wysłany generał rosyjski z komisarzem tureckim, że Porta ma obsadzić Rumelię wschodnią itp.

Zapisujemy i te pogłoski, jakęśmy z konieczności już tyle innych bąków zapisali.

Konsul francuzki Boisset na polecenie rządu swego opuścił wczoraj Bułgarię na czas nieograniczony — zdaje się dlatego, aby mu nie wypadło pójść w ślad agentów państw innych, i bodaj nieurzędowo złożyć wizytę księciu.

Banda opryszków obrabowała onegdaj pod Wakarelem pocztę i kilku podróżnych. Czterech rabusiów pojмали żandarmi w górach. Wczoraj powieszono w Sofii osławionego watażkę opryszków, Atanasowa, który uznany został winnym czterech morderstw. Dragoman konsultatu austriackiego był obecny przy straceniu, gdyż Atanasow zrabował swojego czasu kilku Austriaków.

Nie dziwnego te bandy opryszków w Bułgarii, skoro z głębi Węgier gorsze jeszcze rzeczy donoszą o opryszkach.

„List Ojca św. a Włochy urzędowe.”

Jak wiadomo, wysłał pod tym napisem w Rzymie i Paryżu broszura ważna ze względu na swój temat, tem bardziej, że jaorgans Watykanu zapowiadały. Pochodzi ona z pióra widocznego powołanego, rozwija publicystycznie myśli zawarte w liście Leona XIII. do kardynała sekretarza stanu, Rampolli, a rozpada się na dziesięć działów.

Oto poszczególne rozdziały rozprawy: Papież i rząd włoski — wolność Stolicy św. i jedność Włoch — sprawa międzynarodowa — polityka narodowa — polityka narodowa we Włoszech — Rzym jako stolica świecka jest tylko próbą niudałą — szkoła doktrynerska — nietykalność Rzymu — o pewnych koniecznościach — wyniki końcowe.

Autor uderza nie na naród, ale na rząd włoski, i pomijając osobę króla przedstawia kontrast, jaki zachodzi między wewnętrzną wartośćią i nieprzepatą siłą papieskich żądań, a opakaną i niepewną postawą wiskiego rządu.

Podnosi on na watepie, że „jest to nie małą rzeczą, być przedstawicielem 20-wiekowych usług, oddanych ludzkości, nie małą rzeczą, módz oświadczyć nad ruinami różnych potęg, że się jest władzą, która ogarnęła wszelkie czasy i wszelkie miejsca, — wszakżeż niezwykłe to stanowisko!”

„Uwierzyłj temu Niemcy i zrobili wreszcie zwrot w nierozważnie rozpoczętej walce; uwierzyła temu i Anglia, zawiązując na nowo stosunki, zerwane od trzech wieków; uwierzyłj car rosyjski, szukając środków do porozumienia się z katolicką częścią swych poddanych; tę wiarę okazała dalej i Hiszpania, przyjmując pośrednictwo, chroniące ją od niebezpieczeństwa walki; okazały ją i Stany Zjednoczone, ofiarując papieżowi siedmiesięciu pięciu swych biskupów i piętnaście milionów wiennych zwolenników Kościoła jako pomocników; wreszcie i Francja wierzy w znaczenie Stolicy św., skoro mimo chwilowych błędów i mętnych agitacji, oświadcza, że ostosownie do życzeń Leona XIII. będzie zachowywała wiernie sens i literę uroczyste zaprzysiężonych układów; słowem, świat cały nie wąpi o potężnym wpływie i znaczeniu papieżstwa — jeden tylko p. Crispi i w nie wierzy.”

Rzdenią broszury jest rozdział 2., którego wywody tu streszczamy:

„Aby módz rzadzić Kościołem, który we wszystkich krajach katolickich i niekatolickich ma interesa do reprezentowania, aby módz bez przeszkód spełniać urzęd swego obowiązki, potrzebuje papież wolności widomej i uamalcanej, — musi on nie tylko być wolnym, ale i w y d a w a ć się wolnym. Otóż nie wydaje się on wolnym, i faktycznie jest narazony na niebezpieczeństwo być niewolnym, skoro czyniokolwiek jest poddanym. A poddanym jest on, chociaż — z łaski — w prerogatywy udzieleni zaopatrzonym, skoro na terytorjum innej a nie swojej włanej udzieleni ma siedzibę. Jak słusznem jest to twierdzenie, wynika ząd, że stronnictwo, którego przewodzą (Crispi) stoi obecnie we Włoszech na czelu gabinetu, kilkakroć oświadczyło, iż włoscy ajenci polityjni

Rozzina Buchholców.

Szkice z życia Niemców, podług Juliusza Stindego.

(Ciąg dalszy.)

Dożynki.

Muszę z panem znowu pogadać i to z czystej radości. Nieraz, z całym współczuciem, trzymałem pan nademną parasol pociechy, gły z chmur padał grad utrapień na mnie i na moich, więc teraz musisz pan być pierwszym, któremu przesyła radośnie sprawozdanie familijno-meteorologiczne.

A więc stan nieba jest następujący: u Betti coraz większa depresja smutku z powodu Emilia; *minimum* doktora Wrencheho wobec Emmi zdaje się przechodzić w *maximum*; mój Karol i ja stale rozjaśniamy; wujcio Fryc pogoda niestała. Dowiesz się pan powoli, jak do tego przyszło.

Otóż najprzód wyrzuciłm Muka. Sznufląd w komodzie wymyło się należycie mydłem. *Kosmos* został odesłany, gdyż nie miałyśmy czasu czytać, a rzęzią było nam wszystko jedno, jak wysokiemi są góry meksykańskie. Robiliśmy natomiast wycieczki do tegelskiego lasu i wyszukaliśmy tam przeszliczne miejsca. Jedno miejsce otrzymało nazwę: „Wilhelminens-Ruhe”, drugie „Betti's Waldsaal”, gdyż drzewa stoja tam w rondzie i tworzą salę o zielonem sklepieniu. Zaczęła przed lasem nazwaną została w związku z reminiiscencjami Humboldta „Savanna Muka”, a wzniesienie w lesie, z którego można widzieć jezioro,

nazwałyśmy na cześć mego meża „Karlsböhe”. Postanowiłam sobie urządzić tu kiedyś mały piknik.

Nie wiedząc, co zrobić z królikiem, darowałyśmy go małemu Kranzemu, pod tym atoli warunkiem, że go nie będzie męczył. Pan Kranze obiecał na to uważać, a że jest sam członkiem towarzystwa przeciw dręczeniu zwierząt, uspokoił nas tem przyrzeczeniem.

Gdy Edwardek przyszedł, ażeby zabrać Muka, odprowadziłam go przez cmentarz.

— Widzisz — rzekłam — tutaj grzebią ludzi. Jak myślisz, czy byłiby tu pzynieśli także tego ohopeca, który wpadł do wody?

Nic nie odpowiadał, tylko się przypatrywał królikowi.

— Gdyby był utonął? — pytam dalej.

— Mógł przecież pływać — odrzekła ta mała kreatura bez serca.

— Tak myślisz? Aleś ty go tylko przypadkiem potraciła. Nie prawdaż?

— Proszę pani, on sam wpadł! — zawołał pospiesznie Edwardek.

— A jeśli nie uwierzę?

— Mama mówi, że ten mały rozpoczął ze mną kłótnie.

— Ten mały, warty chłopczyzna? To niepodobna.

— A przecież tak było. Mama widziała.

— A, to musiało tak być — odrzekłam. — Idźże teraz i pamiętaj o Muku.

Umknął jak wicher.

Nie mogłam przyjdź do siebie, myśląc o niepoczciwości tego malca. I na co to wyrosnie? Do czego doprowadzi go takie wychowanie? Boję się, że matka będzie jeszcze kiedyś krwawo na niego płakała, ale wtedy będzie już za późno.

Za późno! Najokropniejszy to wyraz, jakim własna wina krzyknąć może w nebo czciwoskiowi! I nie pomóże na to zatykać uszy rękami.

Gdyby powietrze i kapiel nie były tak dobre służby mojej Betti, byłabym najchętniej z Tegla wyjechała, gdyż obawiałam się spotkać kiedy Kranzowe. Ale że żniwa się kończyły i dożynki odbyć się miały lada chwila, wolałam już zostać i korzystać ze sposobności, aby przyjąć jeszcze kilka osób na letniem mieszkaniu. Zastanawiałam się nad tem z moją Betti.

— A co powiesz na to — rzekłam — gdybyśmy tak zaprosiły pana Schmidta i jego przyjaciół?

— Nie uważałabym tego za taktowne, ażeby ich tak wprost zapraszać — odparła Betti.

— A przecież przyrzekli, że jeszcze u nas będą, gdy owego wieczora odejdzali.

— Gdyby sami, z własnej ochoty przybyli, cieszyłabym się bardzo — rzekła Betti — ale gdyby ich mama umyślnie zaprosiła, to ja odjechałabym na ten dzień do Berlina.

— A cóżbyś ty robiła w miesiecu? Ojciec, Emmi i wujcio Fryc przyjadą także!

— Ja mimo to wyjechałabym.

— Betti, jesteś dziwaczka.

Betti chciała znowu coś odpowiedzieć, ale nim otworzyła usta, wyszłam z pokoju i trzasnęłam drzwiami należycie. Gdybym tego nie była uczyniła, to ona byłaby drzwiami trzasnęła. Tymczasem mogła się na mnie przekonać, jak to jest szkaradnie. Nic nie wybowuje skuteczniej jak przykład.

Popołudniu wyjechałam do miasta sama, gdyż Betti grymasiła, a po drodze oddałam się rozmaitym rozmyślaniom. W oczach moich był pan Feliks jak gdyby stworzonym dla mojej Betti.

Ze ma serce na swoim miesiecu, tego już do widzi, a że jest porządny, tem poznała po jego bieliznie i sukniach. Jest on kocnem. Mój Karol rozpoczął także od małego. Dlaczegoż by oni obydwójce nie mogli również zbudować sobie gniazdeczka, na dole ze sklepem i sąsiednią izdebką, a na górze z porządnam pomieszaniem?

Ale jak go tu do Tegla ściągnąć?

Wierze ja w Opatrzność! Myślałam więc sobie, że gdybym pana Feliksa spotkała, wzięłabym to za wskazówkę Opatrzności. A że przecież nie jest zabronionem pomagać cokolwiek Opatrzności w jej zarządzeniach, postanowiłam sobie pójść ulicą Królewską i spróbować, czy go tam w jakim handlu nie zobacze. Tymczasem nie było go tam nigdzie, a zastałam go natomiast we własnym domu, w żywych pertraktacjach z moim Karolem co do pewnej partji wienlianych skarpetek, którą jego pryncypał chciał przez mego meża zakupić.

— Wyraźny to głos Opatrzności — rzekłam, a poczekawszy, dopóki interes nie skończyli, gdy młody ten człowiek był już na wychoodem, powitałam go i rzekłam od niechęci:

— W niedziele mamy dożynki w Teglu.

— Moim zamiarem jest wyjechać, jeśli pogoda dopisze — rzekł pan Feliks i zacerwienił się po uszy.

— Nie myślę przecież, abyś się pan bał wilgoci? — rzekłam wesoło, robiąc alnzję do jego ostatniej kąpieli, poczem on, pożęguwawszy się, odszedł.

— Jeśli pogoda w niedziele dopisze — myślałam sobie — to będzie trzecia oznaka, a niech mnie Bóg broni — woli Jego się sprzeciwić.

Mój Karol, który już przedtem rad był słyszeć, jak dzielnie się ów młody człowiek popisał,

nazwał go jeszcze obrotnym, gdyż jemu to udało się skłonić swojego pryncypała, ażeby wszedł z nami w stosunki handlowe, z których mój Karol spodziewał się korzyści.

— Karolu — rzekłam — widzisz, że uczynność niesie dobre procenta. Gdybyś się wtedy nie była nim zajęła, kto wie czy byłbyś tak gładko pozbył partję skarpetek. A Betti także się nim interesuje.

Na to wybuchnął Karol niespodziewanie.

— Drożazą mi jest córka, niż partja skarpetek! — zawołał. — Czy nie masz jeszcze dosyc swoich projektów małżeńskich?

— Karolu — rzekłam z godnością i spokojem — co w niebie postanowiono, to musi się spełnić na ziemi. Młody ten człowiek pracuje w twoim zawodzie, mamy tylko dwie córki, a jakby to było ładnie

posiadają prawo wtargnięcia, w interesie publicznego bezpieczeństwa, aż do wewnątrz tych apartamentów Ojca św. Niedawno temu oświadczył organ przyboczny Crispiego, że według ustaw włoskich Leon XIII. z powodu listu swego do kard. Rampolli jest karygodnym, a jakkolwiek według ustawy gwarantującej Głowa Kościoła jest osobie nietykalną, to dziennik papieżki, który list ten ogłosił, podpada pod ustawę prasową.

„Toc przeciwie zapłacić się należy: do czego by przyszło z papierem i z papierem, gdyby Włochy w wojnę europejską były zaatakowane? Jakiby wtedy papież używał jeszcze wulgarności w odnoszeniach swoich do katolickiego świata? Jakoby posiadali wolność jego nuncjusze i uwierzytelnieni przy nim ambasadorowie? Uwzględniając ten wyjątek poprawkę do ustawy gwarantującej odrzuceno, albowiem — powiedziano — w takim wypadku tylko potrzeby państwa decydują.

„Nie o to chodzi, aby moralna wolność Stolicy św. była zabezpieczoną; ta sama przez się istnieje — nikt jej nie dać, nikt odebrać nie może. Chrystus był wolny, gdy stał przed Pila-tem; Pius VII. był wolny w Sawonie we więzieniu. Wolność, której papież jako *conditio sine qua non* do swojej normalnej czynności rządowej wymaga, jest to wolność na zewnątrz. Ta zaś wolność potrzebuje rękoi materjalnych. Rękoi te — rozmaite według czasów, jak wszystkie pojawy polityczne — noszą ogólne miano: świecka władza papieża.

„Ta forma, pod jaką w ostatnich trzechset latach istniała świecka władza, już minęła. Przewrócenie tej formy jest wykluczone. Jedność Włoch jest nadal wewnętrzne ich pokoi, ich niepodległości, ich rozwoju narolowego warunkiem. Atoli nyszkawszy jedność swoja, Włochy natury rzeczy, wymogów chrześcijańskiej cywilizacji, praw opatrniczości stłumić nie mogli. Włochy są i pozostaną jako siedziba papieża odpowiedzialnego wobec świata. Papieżstwo nadaje Włochom urok wyjątkowy i niezrównaną wielkość. Jeżeli Włochy coś znaczą w świecie, mają to do zawdzięczenia wnieśliemu mieszkawcowi Watykanu, tak że prawdziwym terażniejszości i przyszłości Włoch wyrazem jest forma: z papieżem, są Włochy wielkie i szanowane; bez papieża, są ze swej najpiękniejszej chwały ograbione; przeciw papieżowi, są na wszelkie niebezpieczeństwa narażone. Włochy przeto nie mogą zwołać się od obowiązku dania rękoi rzeczywiście niepodległości państwu.

„Wszelako tej nowej formy udzielnosci świeckiej papieża Włochy nie mogą utworzyć same, owszem trzy należą do tego czynnikoi: Włochy, rękoi proponujące; papież, przyjmujący ją, zmieniający lub odrzucający; świat chrześcijański i polityczny, występujący jako świadek dokonanego pojednania między Głowa Kościoła i Włochami, i pojednanie to w drodze dyplomatycznej konstatacji i ratyfikacji. Wszelka jednostronna, bez Kościoła albo wbrew onemu przedsięwzięta regulacja tej rękoi byłaby tak dla papieża jak dla ludów obu półkul świata niemożliwą do przyjęcia.

Na szczególne podniesienie zasługują nadto, co pisze autor broszury w rozdziale 9:

„Leon XIII. niema prawdziwych przeciwników ani w narodzie, ani w jedności włoskiej. Pościada on przeciwnie sympatje i w rządów obn półkuli świata; z tą myślą niechaj się pogodzi rząd włoski. Dyplomacja europejska mniej lub więcej wyraźnie żąda jej słabości i błędów z 1870 r.; sprzyjają dalej sprawie rzymskiej wszystkie narodowości, w których interesie leży, aby Głowa Kościoła odzyskała bezpieczeństwo, nie stojące bynajmniej na zawadzie prawom ojczyzny włoskiej; po stronie Ojca św. stana w końcu wszelkie władze i sily moralne, jakiejkolwiek-bądźby one były natury; chociażby nawet i sily moralna wyznań innych, sily moralna zapatrywały czysto-flozoficznych. Wszystkie to bowiem umysłowe sily widzieć muszą w starcu bezbrojnym, który reprezentuje życie Kościoła katolickiego, zarazem i przedstawiciela niezależności dusz i usposobienie prawa ducha naprzeciwko sily fizycznej. Wobec tego położenia rzeczy, które więc jest przeciwnikiem Leona XIII.? Jeden tylko jedyny — nie Włochy bynajmniej — ale rząd włoski.

„Rząd włoski jedyną jedną pozorną racje może przeciwstawić słusznym wymaganiom papieża. Jest to smutna racja dokonanego faktu.

„Autor zaś wykazuje, że fakt ten dokonany nie powstrzyma rozwiązani sytuacji, a rozwiązanie to nastąpi silną konieczności.

Wystawa krajowa.

Węgry w gościnie.

Kraków d. 22 września.

(Δ) Przyjęcie Węgrów w naszym starym grodzie oznacza się wielką serdecznością. Dziś rano oprowadzali ich po Wawelu ks. Polkowski, prezydent Szlachetkoi i p. Weigel, pokazując im i tłumacząc drogie polskiomu sercu pamiątki narodowe. Przeszedłszy do kapliwy Batorego, ukieklili Węgry i złożyli wieniec na trumnie wielkiego króla, przyczem przemówił gorącymi słowy znajdujący się między gościami współredaktor *Budapeszt Hirlyap* p. Wiktor Rakoszy.

Po godz. 10. udali się goście węgierscy na Błonia celem oglądnięcia wystawy. Tn, przed pawilonem głównym, powitał ich imieniem komitetu dyrektor Jakubowski i skończył po węgiersku w te słowa: „Pamiętni na tradycyone stosunki, któremi złączone są oba narody, witamy was całym sercem”. Na to odezwał się krzyk „Eljen”, a muzyka zagrała marsza Rakocznego.

Z podziękowaniem za przyjęcie przemawiał członek magistratu peszteńskiego p. Haws Sandor po węgiersku i niemiecku, a kładł nacisk na braterstwo i wzajemną przyjaźń, z którą Polacy i Węgry już niemal na świat przychodzą.

Następnie przemówił jeszcze po francusku hr. E. Zichy, a w przemówieniu swem wskazał na wezły obopólnej przyjaźni i na wolność w obopólnej pracy nad ekonomicznym rozwojem, która wiedzie do zmartwychwstania. Po gromkich okrzykach „Niech żyje” i „Eljen” i zaproszeniu na obiad przez p. Szlachetkoi, rozpoczęli Węgry obchodzić pawilon wystawy.

Równocześnie odbywało się powitanie sześciu delegatów młodzieży uniwersyteckiej peszteńskiej w tutejszej czytelni akademickiej. Tutaj przemówił do gości stowami gorącej przyjaźni akademik Górski, a odpowiedział serdecznie akademik Plathy i wreczył przytem powitalne pismo czytelni akademickiej peszteńskiej, wystylizowane w języku francuskim i węgierskim.

O godzinie 2 odbył się w restauracji Oleksy na placu wystawy obiad, dany Węgom przez miasto. Pawilon restauracyjny ozdobiono zieloną

i dwiema chorągwiemi o barwach polskich i węgierskich. Orkiestra pułku 13. dała sygnał do uczty odegraniem ognistego czaradza, lecz zimno dokuczliwe i ciągle odnawiający się deszczowy chłodził temperature uczestnikoi. Gdy się zebrano w dużej sali restauracyjnej, było tak zimno, że nie rozbiegano się z paltołów i nie zdejmowano kapeluszy. Zgromadzenie liczyło około 300 osób, między temi kilka w pięknych kostjumach węgierskich i polskich. Na placu przed pawilonem restauracyjnym zgromadzili się także gromadki publiczności.

Toastowano jak następuje: Szlachetkoi zdrowie cesarza, Jakubowski na cześć protektora wystawy arc. Rudolfa, potem Wajgel na cześć komitetu węgierskiej. Mowa Wajgla, wygłoszona z zapalem w języku niemieckim (z czego się mowa naprzód usprawiedliwił) wywołała wielki entuzjazm. Mowa podniosła patriotyzm młodzieży obu narodów, jej zapal dla ideałów wolności i tryumfy pracy, widoczne na wystawach, szczególnie zaś na ostatniej wystawie światowej w Pesszie.

Wiceprezydent M. Lwowa Gryziecki, nawiązując swe słowa do przemówienia poprzednika, wniósł zdrowie Węgrów i zaprosił ich ponownie do Lwowa.

W odpowiedzi na te toasty przemawiał po węgiersku radca Haberbauer, który w końcu wniósł kieliich przy słowach polskich: „na pomyślność Lwowa i Krakowa”.

Następnie wznosili toasty dr. Zoll (po niemiecku) na cześć Budapesztu, a Zygmunt Cieszkowski na cześć E. Zichyego. Hr. Zichy dziękując w języku francuskim, zakończył swój toast okrzykiem „Vive la Pologne”, na co i w sali i przed pawilonem odezwały się gorące okrzyki „Niech żyje” i „Eljen”. Na cześć narodu polskiego wnieśli jeszcze toasty notariusz Markusz i architekt peszteński Bobulla, który przybył na uczyć w przyszłym stroju węgierskim i mowę swoja w języku polskim odczytał. Zdrowie niewiast wniósł po francusku radca Aristica, a dr. Kasperek toast na cześć Węgielek i Polek. Szereg toastów zakończył ks. kan. Polkowski tradycyjnym „kochajmy się!” Mimo przejmującego chłodu był zapal biesiadujących przy końcu bardzo wielki.

Po obiedzie udało się liczne grono gości węgierskich w sześćdziesiąt przygotowanych już formatek na kopiec Kościuszki, dominujący tak uroczyście nad całemi Błoniami. Rozległ się śpiew „Boże coś Polskę”, a akademicy węgierscy, przybrani w czarny strój narodowy i z szabłami u boku, niesli wieniec z napisem „Węgry Kościuszcza”.

Wieniec złożono na szczytce na pamiątkowo granicę. Przy tym akcie przemówił po węgiersku honwed Kulakowski, obecnie urzędnik magistratu krakowskiego, wniósłszy przy końcu okrzyk na cześć niepodległości, której widomym znakiem jest mogiła największego bohater w walkach o niepodległość. Z entuzjazmem przyjęto te słowa i śpiewano patriotyczne pieśni węgierskie i „Z dymem potofarów”. Niejeden z uczestnikoi ze zła w oku schodził ze stółki pomnika, usypanego rekami naroda bohateroi z pod Raclawic.

Jeszcze też dalej czczono pamięć Kościuszki na przedstawieniu teatralnem, gdzie przy współudziale gości z Węgier odegrano efektowny dramat Anycza „Kościuszko pod Raclawicami”.

Cały Kraków jest w nastroju bardzo gorącym. Zareczam wam, że nawet dr. Jordau nosi na piersiach kokardę o barwach węgierskich.

Minister Dunajewski, przebywszy dwa dni w Krakowie, odczekał wczoraj do Żywca, celem odwiedzenia syna, który tam jest starostą. Dziś jest już z powrotem w Wiedniu.

Minister Ziemiałkowski, z powodu czynności połączonych z zastępstwem hr. Taaffego, nie mógł dotychczas przybyć do nas celem zwiezienia wystawy. Gdy zaś hr. Taaffe dopiero jutro z Ellschan do Wiednia powróci, a w sobotę udać się musi na konferencje do Pesztu i dopiero 29. bm. będzie znowu z powrotem, przeto dr. Ziemiałkowski, przewidując przedłużenie terminu wystawy, projektuje sobie wyjazd d. 30. bm. do Krakowa.

Przy dalszem premiiowaniu zostali odznaczeni:

- 1) Dyplomem honorowym: Fabryka sody w Szczakowej.
- 2) Medalami srebrnemi rządowemi: Bałaban Jakób z Krakowa, za racjonalne prowadzenie fabryki mydła i znakomity wyrób tegoż. Margulies i Syn z Jarosławia za spodium i mąkę z kości. Madrzykowski Jan z Krakowa za prace protyeczniczne, Roth Juliusz z Bielska za wyroby mydła, świeci perfumeryj, Wang Juliusz (Spółka komandytowa) ze Lwowa za wyroby chemiczne i nawozowe, Wójcickiewicz Stanisław z Krakowa za czernidło do obuwia, Schönberg i Frankel z Krakowa za spodium, mąkę z kości i klej.
- 3) Medalami srebrnemi Towarzystwa rolniczego pp: Jędrzejowicz Edward ze Starego Miasta, dr. May Roman za nawozy sztuczne.
- 4) Medalami bronzowemi komitetu: pp. Inhatowicz Jan ze Lwowa za perfumeryje, Kiernik Edward z Krakowa za perfumeryje, Otomański Jan z Gniezna za czernidła na obuwie, Rothe Antoni z Krakowa za świece, Rząca i Chmurski z Krakowa za ogół przedstawionych wyrobów, Spółka fabrykacyjna mydła w Gorlicach, Wóźniak Konstanty ze Stanisławowa za masę do podłogi, Mikaska Edmund z Krakowa za świece.
- 5) Medalami bronzowemi rządowemi: pp. Rząca i Chmurski z Krakowa za atramenty i farby ze stampliwowe, Nebenzahl Maks z Krakowa za farbę do barwienia masła i serów.
- 6) Listami pochwalnemi: pp. Bandrowski Stanisław z Krakowa, Taniwski Jan z Frysztaku za atrament kampszewy, Żolnowski Walery z Warszawy za czernidło na obuwie.

W grupie 15 (wyroby ze szlachetnych metali) odznaczeni zostali:

- 1) Medalami srebrnemi rządowemi: pp. Lewkowicz, srebrnik z Krakowa, za kieliich; Kopaczynski Franciszek, bronzownik z Krakowa, za wyroby bronzownicze; Firma Norblin i Ska z Warszawy, za techniczną stronę wykonania przedmiotów wykonanych.
- 2) Medalami bronzowemi komitetu: pp. Czapliski Karol, Kwaśniewski Franciszek i Wojciechowski z Krakowa, za wyroby złotnicze; pp. Seip Piotr z Krakowa i Piech Aleksander ze Sanoka, za wyroby bronzownicze.
- 3) Medalami bronzowemi rządowymi p. Gregorczyk Jan z Krakowa za wyroby bronzownicze.

W grupie 26 (przemysł w zakresie farmacji, balneologii, higieny, leczenia i pielęgowania chorych) odznaczeni zostali:

- 1) Dyplomem honorowym. Gmina stołecznego królowskiego miasta Krakowa za urządze-

nia sanitarne. Wydawnictwo dzieł lekarskich polskich, na ręce założyciela i prezesa prof. dr. Edwarda Korczyńskiego, za długoletnie a skuteczne krzewienie piśmiennictwa lekarskiego w Polsce.

II. Dyplomy uznania Towarzystwa lekarskiego: 1. Dr. Adamkiewicz Albert, prof. uniw. Jag., za prace naukowe. 2. Dr. Buszek Jan, fizyk miasta Krakowa, za pouczające sprawozdanie ze stauu zdrowotnego i spostrzeżeń sanitarnych w Krakowie. 3. Muzenm Przemysłowo-techniczne w Krakowie, na ręce dyrektora tegoż dra A. Baranieckiego, za zbiór wód mineralnych polskich. 4. Niedziałkowski Janusz, dyrektor biurownictwa miejskiego w Krakowie, za umiejętne wykonanie budowli sanitarnych. 5. Dr. Obaliński Alfred, prof. uniw. Jag., za środki opatrunkowe wyrabiane dla szpitala św. Łazarza. 6. Redakcja *Wiadomości farmaceutycznych*, K. Wenda i M. L. Dobrowolski w Warszawie, za krzewienie piśmiennictwa farmaceutycznego. 7. Rychnowski Franciszek, inżynier-mechanik we Lwowie, za przenośny przyrząd do desinfekcji. 8. Swieżawski Ernest i K. Wenda w Warszawie, za dzieło naukowe: „Materiały do dzieł farmacji w dawnej Polsce”. 9. Szpital św. Łazarza w Krakowie, za przedstawienie statystyki szpitalnej sposobem kartograficznym. 10. Wydawnictwo *Zdrowia* dra Józefa Polaka w Warszawie. 11. Zakład zdrojowo-kapeliowy w Krynicy.

III. Medale srebrne rządowe: 1. Fabryka parowa wód gazowych i wyrobów chemicznych K. Rząca i Chmurski w Krakowie, za wody mineralne sztuczne i wody sodowe higieniczne. 2. Fabryka parowa cykorji i surogatów kawy, Rozmanit Antoni w Rakowicach pod Krakowem, za wyroby cykorji. 3. Kotowicz Kazimierz w Krakowie, za wyroby żelatynowe. 4. Krajowa fabryka opatrunków chirurgicznych Michała Ludwika Dobrowolskiego w Krakowie, za środki opatrunkowe chirurgiczne. 5. Mańkowski Aleksander, aptekarz w Przemysłu i Sieniawie, za wyroby apteczne, a szczególnie za pigułki cukrowe (*granula*). 6. Zakład zdrojowo-kapeliowy w Iwonowcu. 7. Zakład zdrojowo-kapeliowy w Morszynie, za przetwory zdrowe. 8. Zakład zdrojowy w Szczawnicy. 9. Zakład zdrojowo-kapeliowy w Zeglestawie.

IV. Medale bronzowe rządowe: 1. Biasion Alfred w Krakowie, za przyrząd chirurgiczne i ortopedyczne. 2. Delaval George E. z Grybowa, za łożka i nosze dla chorych i rannych. 3. Fabryka pierników i sucharków L. Czynskiego w Jarosławiu, za pieczywa higieniczne i grysički glutenowe. 4. Fabryka chemiczno-kosmetyczna Kiernik Edward w Krakowie, za wyroby kosmetyczne i higieniczne. 5. Fabryka powołów, Adolf Meissner w Krakowie, za przyrządy gimnastyczne i za wózki do wozienia chorych. 6. Fabryka piernikarska, Kasper Molecki w Krakowie, za wyroby piernikarskie. 7. Freisinger Józef, mag. chir. w Lisku, za produkcje krowianki. 8. Kowalski Stanisław i Beldowski Władysław, aptekarze pod złotą koroną w Krakowie, za przetwory farmaceutyczne. 9. Lachowicz Stanisław, mag. farm., za preparata chemiczne. 10. Pierwsza fabryka krajowa chemiczno-kosmetyczna, Inhatowicz Jan, mag. farm., we Lwowie, za wyroby kosmetyczne i higieniczne. 11. Szybalski Felician w Morawicy, za uprawę roślin aptekarskich. 12. Zieniewicz Porfiry, aptekarz w Brzostku, za uprawę roślin lekarskich.

V. Medale bronzowe komitetu: 1. Dr. Julian Czarnoński, lekarz z Krakowa, za przyrząd aspiracyjny żółtkowy. 2. Dusseldorfska fabryka, Lehenstein Jan na Zwierzycu pod Krakowem, za wyrób gorczycznikoi (*sinapismata*). 3. Dyrekcja ruchu kolei państwowej, za przyrządy ratunkowe. 4. Fabryka tkanin metalowych E. Chranowskiego w Warszawie, za łożka składane do podnoszenia chorych. 5. Fabryka „Leliwa” Kordanowskiego Konstantego w Warszawie, za ekstrakt miodowo-ziolowo-słodowy. 6. Fabryka ekstraktu słodowego, Józef Trabaczynski we Winiarach pod Kaliszem, za wyciąg słodowy. 7. Filia krakowska miejska stow. „Czerwonego Krzyża”, za urządzenia do pielęgowania rannych. 8. Kosydarski Władysław w Krakowie, za przyrządy białzane do pielęgowania chorych. 9. Mann Rudolf we Lwowie, za bandaże i przyrządy ortopedyczne. 10. Nitribitt Hngo, aptekarz w Krynicy, za wyroby farmaceutyczne, zastosowane do celów leczniczych i balneologicznych. 11. Pinkowski Bolesław, aptekarz w Strzelnie, za esencje żółtkowe kaszubskie. 12. Seeling Ludwik w Izdebniku, za suszone jarzyny do gotowania. 13. Solkowski Antoni, fabrykant bulionu w Krwśowicach, za wyrób bulionu. 14. Sobierajski Feliks, aptekarz w Krakowie, za wyroby farmaceutyczne i kefir. 15. Trzeński W. i Urbanowicz J. z Warszawy, za wyroby farmaceutyczne i opatrunkowe. 16. Wieszniewski Konstanty, aptekarz w Krakowie, za przetwory do użytku lekarskiego. 17. Zakład kapeliowy w Lubianiu Wielkim. 18. Zakład zdrojowo-kapeliowy w Rymanowie.

VI. Listy pochwalne: 1. Eichhorn Gustaw, bandażysta w Bilsku, za bandaże i przyrządy ortopedyczne. 2. Fabryka karków, Malewski L. J. we Lwowie, za wyrób karków. 3. Huta szkła, Piwko Zygmunt w Majdanie górnym, za szkła do użytku farmaceutycznego. 4. Idzikowski Feliks, dentyta z Warszawy, za wyroby dentytacyjne. 5. Jakubowski Roman, aptekarz w Nowym Saczu, za przetwory woslinowe. 6. Lesiecki Feliks, urzędnik szpitala św. Łazarza w Krakowie, za wykonanie kartogramów statystycznych szpitala. 7. Radler Edward, aptekarz w Krakowie, za środki opatrunkowe. 8. Trlniski Ferdynand, restaurator w hotelu pod Różą w Krakowie, za konserwy spożywcze. 9. Wiołocki Ludwik Jan, za wyroby farmaceutyczne. 10. Zakład zdrojowo-kapeliowy w Rabce. 11. Zakład zdrojowo-kapeliowy w Swoszowicach. 12. Zakład zdrojowy we Wyssowej.

W dawniejszych wykazach nagród prostujemy, że p. Władysław Rylski, który otrzymał list pochwalny w dziale szkolnictwa przemysłowego, jest c. k. poczmistrzem (nie aptekarzem) w Białymy a także dyrektorem towarzystwa tkaczów i szkoły tkackiej tamże.

Z Izby sądowej.

(Filemon Zaleski i Jenny Nathanson.)

Wiedź 22. września.

Po przesłuchaniu kilku jeszcze świadkoi, których zeznania nie przedstawiały żadnego interesu dla czytelni i po odczytaniu rozlicznych dokumentoi, świadectw i odczw, przystąpiono do wywodów ostatnich. Sformułowane dla przyszłych pytań są równobrzmiące z kwalifikacją zbrodni, poszczególną w podanym akcie oskarżenia. Żądanie obrony, by postawiono przysięgłym pytanie dodatkowe w kierunku zbrodni zdrady stanu, zostało przez trybunał odrzucone.

Po przemówieniu prokuratora, obrońcy dr. Ellboga dowodzącego, że Zaleski popełnił defraudację na cele tajnego związku i obrońcy Nathansonowej, dr. Neudy, żądającego jej uwolnienia, trybunał udał się na naradę.

O godzinie 6 wieczorem ogłoszono wyrok. Przysięgli jednogłośnie uznali Filemona Zaleskiego winnym. Jenny Nathanson niewinną. Trybunał zasądził Zaleskiego na 8 lat ciężkiego więzienia i utratę szlachectwa.

Jenny Nathanson, jako uwolnioną, wypuszczono natychmiast, za zgodą prokuratora, z więzienia.

Kronika miejscowa i zamiejscowa.

Lwów dnia 23. września.

Dar. Cesarz udzielił z prywatnej swej skatulatory gminie Konichy, pow. brzeżańskiego, na budowę szkoły zapomogę w kwocie 100 zł.

Córka arcyks. Frydryka i arcyks. Izabelli, urodzona w dniu 14. bm. w Prezburgu, otrzymała na chrzcie imiona: Gabriela Maria Teresa. Matką chrestną była księżna Maria Teresa bawarska, którą zastępowała arcyks. Maria.

Nadanie prezenty. Opróżnioną posadę proboszcza rzym.-kat. w Strzju przez śmierć a. p. ks. Humińskiego, nadała tamtejsza reprezentacja gminna barżo Lubianemu we wszystkich kołach towarzystwa, czeigodnemu ks. Ludwikowi Olen d e r o w i, dotychczasowemu rektorowi seminarjum we Lwowie.

Władysław Danin, kolega nasz, długoletni współpracownik *Gazety Narodowej*, jest ciężko chory. Zaniemógł w ciągu wykonczenia swych wspomnień z Rumunii, któremy ogłosili w odcinku naszego pisma i które obndzily powszechne zajęcie. Mamy nadzieję, że spełnią się gorące życzenia liczego koła przyjaciół p. Dunina i że ciężko dziś chory powróci wnet do zdrowia.

Nowe ulice. Projektowane jest przedłużenie ulicy Zimorowicza do ulicy Kalekiej aż pod cytadelle, równoległe z ulicą Cytadelli, która przecinając ulicę Ossolińskich, przejdzie przez posiadłość nr. 1 tej ulicy i dalej przez grunta, położone przy ulicy Kalekiej. Właściciele tych posiadłości, pp. J. Kruszyński i dr. Dąbczakowski, złożyli już projekt magistratowi, ofiarując grunta pod ulicę bezpłatnie.

Druga ulica w tej samej dzielnicy, a to przedłużenie ulicy Słusarskiej, skłatkim podbudowania dwóch dwupiętrowych domoi pana Dybusia, jest już bliską urzeczywistnienia.

Zmiana rozkładu jazdy. Kolej północna Ferdynanda ogłasza zmianę rozkładu jazdy, z którego wyjmujemy zmiany dotyczące Galicji.

Pociągi kurjerskie nr. 1. i 2. kursować będą i nadal między Krakowem a Wiedniem, z dodaniem wagonów trzeciej klasy. Pociąg osobowy do Krakowa odochodzić będzie z Wiednia o godzinie 8. m. 20 rano, pociąg kurjerski (nr. 1.) o godzinie 12 w południe, osobowy (nr. 17.) o godzinie 7. m. 30 wieczorem, kurjerski (nr. 13.) o godzinie 9. m. 45 w nocy. Z Krakowa do Wiednia będą przychodziły: pociąg osobowy (nr. 18.) o godzinie 5. min. 5 rano, kurjerski (nr. 4.) o godzinie 7. m. 25, kurjerski (nr. 2.) o godzinie 4. m. 10 popołudniu, osobowy (nr. 16.) o godzinie 7. m. 20 wieczorem, pociąg „ekspres” o godzinie 10. w nocy.

Niniejszy rozkład jazdy obowiązuwać będzie od 1. października br.

Z Czerniowce donoszą, że adwokat wiedeński dr. Umlauf, który w sprawach swego zawodujechał przed trzema dniami koleją Lwowsko-czerniowiecką do Czerniowca, uległ w drodze atakowi apoplektycznemu i przybył tamże już w stanie konajnym Cherego pomieszczono w domu br. Hormuzakięgo, gdzie, pomimo troskliwej opieki lekarskiej, zakończył życie we wtorek popołudniu. Zwłoki przewieziono tymczasowo do trupiarni cmentarnej i odniesiono się telegraficznie do rodziny w Wiedniu o dalsze zarządzenia.

Zmiany w urzędach pocztowych. Dowiadujemy się, że rząd zamierza w kilku miastach większych w Galicji zamienić urzędy pocztowe prywatne na rządowe. Miasto Podgórze ma od 1. listopada otrzymać rządowy urząd pocztowy.

Czy zrozumiano i czy pomogło? Oglądaliśmy w tych dniach kopertę listu prywatnego, na której, obok dokładnie umieszczonego adresu, wypisano jeszcze i kilkakrotnie grubo podkreślono dwa wyrazy. Wyrazami temi, do których adresujący widocznie wielką wagę przykładał i przypuszczał, że powinny odnieść... zamierzony skutek, były: „*Schar flässig!*”

Wypadki. Wczoraj zrana spóźnił się na placu Marjaekim koń Mateusza Siroka. Przy pomocy ludzi użarżonimo wierzchowca na ulicy św. Mikołaja. — 11-letni Marcin Dacher, wdrapał się na parkan przy zbiegu ulicy Leona Sapiehy i Karpińskiego i spadł z wysokości dwóch sżni. Podniesiono go ze złamaną nogą. Swawolny malec został w stanie bezprzytomnym przyniesionym do domu. — Panna Aniela R... zamieszkała w Rynku, cierpiąca na sily ból zęba, dla usmierzenia go użyła kreozotu. Skutkiem nieostrożnego objęcia się, poknęła gałkę bawelną, przesyconą palącym płynem i zemdlła z bólu. Sprowadzony natychmiast lekarz, skonstatował silne poparzenie jamy ustnej i kiszki. Chorej grozi poważne niebezpieczeństwo. — Skutkiem nieostrożności przy nalewaniu lampy, poparzyło się w Raszowcach, powiatu skałackiego, troje osób, z których jedna zmarła a pozostała są bez nadziei życia. — Skutkiem spłoszenia się koni i przejechaania ponieśli śmierć Mikołaj Maksymiec w Leszczawie, powiatu sokalskiego, Joachim Sztydo w Grodzisku, powiatu rzeszowskiego, i Izrael Schwarz w Borysławiu. — Utonęła przez nieostrożność w rzecze Orawie Jewka Bendziak, z Koszowka, pow. stryjskiego. — Śmierć przed powieszona zadała sobie Tadjana Mieszczuk z Lachowic, powiatu borohodzieńskiego.

Oszust czy obłąkany? W Krakowie aresztowano przed kilku dniami niejakiego Izydora Edwarda Wiernika, który udawał, że jest księdzem i zamowił sobie — jak policja wyśledziła — u S. Gleisberta na Stradomiu 500 arkuszy z drukowanym napisem: „*Alexander Casimirus Bernsenius. miseratione divina et apostolice sedis gratia, episcopus pladisiaviensis seu calisiensis*”, oraz taką samą liczbę kopert z drukowanym napisem „biskup kujawsko-kaliskiej diecezji”, które zapewne służyły mu miarą do przyszłych oszustw. Wiernika oddano już do aresztów sądu krajowego karnego.

Banda złodziei. W ostatnich czasach popełniono kilka śmiałych kradzieży z włamaniem a to: u urzędnika kolei Karola Ludwika Gajera, szynkary Schmiela Sohna, M. Krama i Schlegla, dalej w koszarach Ferdynanda przy ulicy Grodeckiej skradziono dwa rewolwery, dwa palaske, koe i srebrny zegarek. Dopiero wczoraj po dwudniowym poszukiwaniu udało się rewizorowi policji Teichmanowi wysledzić i aresztować całą bandę znanych złodziei, w osobach Kyryla Zaizła, Michała Skoczylasa, Stanisława Tyrcha, Michała Bienua, Dymitra Prokopów i Mikołaja Cofaja. Przy rewizji dokonanej w ich pomieszkanu zna-

leżono mnóstwo pokradzionych rzeczy, wobec czego wszyscy już się przyznali do zarzuconych im czynów zbrodniczych.

Statystyka chorych w krajowym szpitalu powszechnym we Lwowie wykazuje w miesiącu sierpnia roku 1887 następujące cyfry: Z końcem lipca 1887 roku było chorych 451, przybyło w miesiącu sierpniu 696, było przez w miesiąc sierpniu ogółem leczonych 1.147. Z liczby tej wydalone: wyzdrowiały 447, z polepszeniem zdrowia 126, nieuleczonych 51, umarło 68; było tedy razem 692. Pozostało z końcem sierpnia 455. Najniższy stan chorych był dnia 11. sierpnia 524. Średni stan chorych wynosił 506.5.

W zakładzie położniczym pozostało z końcem lipca położnie 30, dzieci płci męskiej 10, żeńskiej 6. Przybyło w sierpniu położnie 45, dzieci płci męskiej 19, żeńskiej 14. Było ogółem leczonych położnie 75, dzieci płci męskiej 29, żeńskiej 20; wydalone wyzdrowiały po odbytem położu 44, dzieci płci męskiej 16, żeńskiej 12, przed odbytem położem 10; umarło: położnie 3, dzieci płci męskiej 4, żeńskiej —, było razem położnie 47, dzieci płci męskiej 20, żeńskiej 12. Pozostało z końcem sierpnia położnie 28, dzieci płci męskiej 9, żeńskiej 8. — W szpitalu św. Zofii pozostało z końcem lipca dzieci płci męskiej 34, żeńskiej 43, razem 77. Przybyło w sierpniu dzieci płci męskiej 39, żeńskiej 29, razem 68. Było ogółem leczonych dzieci płci męskiej 73, żeńskiej 72, razem 145. Z liczby tej wydalone: wyzdrowiały dzieci płci męskiej 17, żeńskiej 28, razem 45, nieuleczonych płci męskiej 8, żeńskiej 5, razem 13, umarło dzieci płci męskiej 15, płci żeńskiej 11, razem 26; było razem dzieci płci męskiej 40, żeńskiej 44, razem 84. Pozostało z końcem sierpnia dzieci płci męskiej 33, żeńskiej 28, razem 61.

Uciełka oszust. Ze Stanisławowa donoszą pod dnim 21. bm., że tamtejszy kupiec Berl Jackel, właściciel wielkiego sklepu towarów szmuklerskich, rozprowadzawszy przed dwoma tygodniami, że jedzie po towary do Wiednia, umknął do Ameryki. Obecnie wydała się uciełka. Główną stratę, około 30.000 zł. ponosi kilka firm wiedeńskich i berneńskich. Ze Stanisławowskich kapitalistów jest jeden poszkodowany na 4.000 zł. Prokuratorja rozesłała list gończy.

Stan powietrza. Obserwatorium szkoły politechnicznej donosi:

Przy wietrze zmieniającym swój kierunek od NW do W i niebie zamgłone, padał w ubiegłej dobie drobny deszcz, przechodząc obwiałami w mglisty tylko opad. Łączny opad do godziny 8. rano wynosił 3.1 mm.

Średnia temperatura doby była 7.1° C., najwyższa była 8.5° C., najniższa dziś nad ranem 4.2° C.

Stan barometru zredukowany na poziom morza był dziś o 9. rano 758.8 mm.

Zniżka barometryczna znajdowała się wczoraj w Krymie i wynosiła 750—755 mm., zwykła w Szkocji i wynosiła 775—770 mm.

Prognoza na dobę następną od 12. godziny w południe dnia 23. września:

Wiatr o zmiennym kierunku z zachodniej strony, średnia temperatura doby około 7° C., niebo zamglone, powietrze znacznie wilgotne, deszcz.

Jutro, dnia 24. września: św. Gerarda — św. Awtonomna.

W Wiedniu. Fabryka wagonów kolejowych w Hernalsdonofa, iż większą część z 2000 u siebie zatrudnionych robotnikoi oddali, a ozwartą część robotnikoi tylko w dzień zatrudnił będzie.

Radca dworu Exner, wyjechał 22. bm. do Krakowa celem zwiedzenia wystawy.

adków słabości, z tych 42 śmiertelnych. Ogółem w ostatnich 24 godzinach było 160 wypadków śmiertelnych. Iżba handlowa zawetowała na ofiarę cholery 10 000 lirów...

Pod dniem 23. b. m. donoszą: Skonstatowano chorą 160 wypadków cholery, z tych 42 śmiertelnych. Prefekt Serpieri umarł na cholere, tak jak jego poprzednik Galimberti. Messyńscy lekarze i aptekarze ciekawie...

W Villabali zastrzelono listonosza za roznośnienie listów, uważanych przez ludność za „cholerę”.

Teatr, literatura i muzyka.

Z teatru. „Straszny dwór”, znakomite dzieło naszego Moniuszki, to szerokie pole do popisu dla aktora. Każda melodia, każde nielewdie recitativo to ryzdyłło, którym dobry śpiewak musi nie poruszyć, le porwać słuchacza.

P. Myszyga wykształcony we Włoszech za królowe pieniądze a więc nam zawiązujący całą wagę dzisiejszą kariery, o czem nigdy zapomniać nie powinien, wystąpił wczoraj po raz drugi pierwszy i trzeci akcie „Straszny dwór”.

P. Łomiński jest śpiewakiem, który posiadając wielki wprawdzie ale o przyjemnym brzmieniu głos i mocną przebiegłość na kilkunastu podyciach do czegoś doprowadzić, odnacza się dotychczas zważnie tylko swą niezwykłą, flegmą. Jakąś ośmia, czy zniechęceniu (do kogo?) widoczne są śpiewie, w chodzie, w ruchach a także i w mowie i operetce u tego młodego śpiewaka. Dopóki p. Ł. nie postara się o więcej ciepła a przytem zapuści dźwięki, której pościelił swój dawny zawód, nie będzie się można nigdy śpiewem jego zachwycić.

P. Kasprowiczowa i p. Bałbińska (nie Praunobas, jak doniosły poranne dzienniki) biorąc udział przedlicznym kwartecie trzeciego aktu wywiązały z swego zadania należycie.

P. Zboński „odspiewał” partję Macieja parndo.

Mamy jednakże żal do reżyserji: oto w obzbie dźwięk polskich w pierwszym akcie, pojawił się podryż w kilkunastu wierszach, z faworytami. Po modemu w końcu przywiązanie owego statysty do swego czarnego zarostu, lecz tego nam nikt nie wyumaczy, by panowie polscy, husarze, używali pałoczków z krótko strzyżonymi faworytami. I na to trzeba zwracać uwagę.

Odczytana następnie jak zwykle bardzo dobrze lenia” pozwoliła licznie zgromadzonym widocz z wycedzić się tem prawdziwym cackiem Aurelega bańskiego, którego po ukończeniu jego utworu wymiano.

Widowska dopełniła ostatnią odczoną „Lucji z umieraniem” Donizettiego, w której p. Myszyga z umniejszeniem powodem odspiewał przeświatną kę kęcową.

Całość przedstawienia była bez zarzutu.

„Hrabina Sara”, dramat Jerzego Ohneta, ry ma być dziś u nas po raz pierwszy przedstawioną, budzi wielkie zajęcie na wszystkich scenach „opejskich” w berlińskim „Residenz Theater” wywiążą go obecnie ze znacznym powodzeniem. Dyrektor tego teatru, p. Lantenburg, chce okazać swoją wojność, zawiadomił autora o powodzeniu, przesyca mu do Paryża obszerny o tym fakcie telegram, odpowiedź niedługo czekał, ale, jak widać z gaberlińskich, nie był z niej zadowolony. Francuz autor odpowiedział dość dumnie niemieckiemu dyrowi tylko te dwa słowa: „Remeritens, felicitions”. Jak wiadomo, Ohnet jest milionerem, więc mcy świętostej tej depeszy pocztyli za lekceważenie. Trudna rada! Nie będzie nigdy Niemiec Francuzi bratem!

Jutro: „Hrabina Sara”. — W niedzielę popoau: „Pan Goldbach” Fredry, wieczorem „Halka”, tni występ p. Myszygi.

P. Helena Hermantówna, primadonna y warszawskiej, w powrocie z Wenecji przybędzie Krakowa i wystąpi w piątek 30. b. m. z koncertem, w którym oprócz wyjątkowo ze znakomicie przez śpiewanej opery „Carmen” Bizeta, odpiewa także ta innych pieśni.

P. Irzak, były baryton opery lwowskiej, baod wczoraj w naszym mieście.

Dział ekonomiczny.

Sprawozdanie

lanie urodzajów we wschodnich powiatach toji, ułożone z raportów statystycznych Towarzystwa gospodarskiego.

(Przedruk wzbroniony).

Ciągle deszcze, ulew y burze przeszkadzały elkim robotom w polu przez całą drugą połowierpnia i pierwszych dni września. Z powodu rwy w robociznie w najgorszej porze żniw eśli gospodarze znaczne straty, na które ze h stron mocno się utalają. W Belzkiem obliże 1/3 część oziminy i jęczmienia porosła w opach i na wywóz niezdatna. Drugi pokos kony prawie wszędzie zgnił w tamtej okolicy, ka bardzo znaczna.

Z pod Brodów piszą: „Żniwo w tym roku nione. Robotnika trudno dostać. Słota zaszkocynebrana pszenicę, część żyta, jęczmienia i au, co wszystko znacznie zrosło. Siejba opia, rola przygotowana pod pastwę zarosła.”

Z okolicy Wysocka nad Sanem donoszą: y w okolicy skutkiem słońca bardzo znaczne.

W powiecie Staromiejskim skutkiem długotrwałej sily wiatrów górska potoki i wyrzadziły wiele szkody, gdyż było wiele jeszcze żyta i pszenicy niezwiązanej, jedno i drugie w półkach pozostawo.

Podobne skargi nadeszły z okolicy Podhaje. Kozowy, Tarnopola. Donoszą stamąd: „Z powodu sily szkody w polu ogromne. Pszenica w kopcach zrosła; jęczmień na pokosach i w kopcach w 1/2 części przepadł. Owies kanarek na pokosach zrosł; groch się obypał. Słoma wszystka na paszę niezdatna. Rola pod siewa sła zatkła, a na pagórkach wyłobila rowy. Słowem klęska.

Z tejże okolicy inny korespondent pisze: „Wskutek długotrwałej sily porosły w części półkopiki przeuicy i jęczmienia, tudzież jęczmień i hreczka na pokosach. Stary nieponakrywane okryły się same z siebie zielonością. Pszenica uszkodzona rdzą obiecuje bardzo złe wydatki, banatka daje zaledwie 65 kg. z kopy.

Kartofle i buraki poprawiły się znacznie po deszczach ostatnimi czasy i można się spodziewać zbioru średniego.

Owies w okolicach górskich, posiany po pagórkach, trzyma się tak zielono dotychczas, iż obawiają się, że nie dojrze przed przymrozkami, a w takim razie niemożna będzie liczyć na dobry namot. W ogóle owsy, w górach zwłaszcza, są bardzo licha. W okolicy Kamionki Strumiłowej zebrano owsa z morga przeciętnie kóp 35. W Sanockiem po 6 kóp, ale po większej części nie kłoszone jeszcze; w ogóle owsy tamtejsze przeważnie złe. W okolicy Wysocka nad Sanem zebrano po 8 kóp z morga, kopa wydaje 90 kg., koło Sądowej Wiszni miano z morga po 6 kóp, koło Zaczarce po 7, w okolicy Żurawna liczą po 12—16 kóp, ale jest jeszcze wiele niezbranego. Nad Dniestrem, koło Jazłowca, Buczacza, Złotego Potoka zebrano po 8—10 cet. metr., na kopy 7—12 kóp, wydaje po 2 1/2 bktl., w Borszcowskiem mają przeciętnie kóp 6 po 100 kg. ziarna z kopy. Pod Złoczowem liczą ziarna 15 bktl. z kopy, słomy 10 cet. metr. W Tarnopolskiem zebrano z morga 7—8 kóp. Na Podolu koło Chorostkowa, Czortkowa zebrano po 14 kóp, wydaje po 100 kg. ziarna. W Kolomyjskiem mają 8—10 kocy ziarna z morga, koło Delatyna po 10 kóp. W wielu okolicach porosło, sła dużo szkody w owasach wyrzadziła. Na pokosach dużo porosło i zgniło.

Groch u wiele także zgniło, lub się na pniu obypało. Przeważnie wszakże jest bardzo piękny w tym roku. W okolicy Kamionki Strumiłowej zebrano z morga 6—8 kóp. W Sanockiem wydobył. Nad Sanem koło Jarosławia po 6 kóp kopuje, po 60 kg. z kopy. Koło Sądowej Wiszni toż samo. Pod Lwowem kóp 8, koło Żurawna 4—5. W okolicy Jazłowca 8—12 cet. m. Pod Buczaczem 6—10 kóp. W Borszcowskiem po 10 kóp, wydaje po 100 kg. W Złoczowskiem liczą 12 bktl. ziarna z morga. Pod Brodami po 8 kóp. Wiele zgniło na pokosach podczas sily. Spodziewają się wydatku po 75 kg. z kopy. W Tarnopolskiem 6—9 kóp z morga, koło Chorostkowa z 4, kopa wydaje 100 kg. ziarna. W Kolomyjskiem mają z morga 6—7 kocy ziarna, bardzo pięknego.

Wyki zebrano w powiecie Kamioneckim po 2 wozy z morga, w Sanockiem po 8 kóp, w Jarosławskiem po 6, koło Żurawna po 4—6 wozów, koło Jazłowca po 7 cet. m., pod Buczaczem 5—10 kóp, w okolicy Brodów 8, w Tarnopolskiem 4—6, w Kolomyjskiem 6—7. W ogóle wiele zgniło na pokosach i przeważnie dotąd nie zebrano.

Bób i bobik po większej części jeszcze w polu, ale dobre.

Chmiel ucierpiał dużo i w wielu miejscach pozerwieńniał na tykach. Wyniku plonu dotąd nie obliczono.

Hreczka przeważnie bardzo zła.

Koniozyna na nasiennea kwitnie dobrze, ale zbiór będzie późny.

Kukurudza w Stanisławowskiem bardzo licha. W Złoczowskiem skoszona na paszę lub przearana. W ogóle plon spodziewany średni. Obawiają się powszechnie, że nie dojrze przed mrozami.

Rzepak w Belzkiem dobry, w Jarosławskiem średni, w Samborskiem dobry, w okolicy Bóbrki, Chodorowa, Romanowa zły; nierówno powoschodził. Koło Podhaje dobry, koło Jazłowca nad Dniestrem powoschodził pięknie. Toż samo koło Buczacza, Jezierzana, Borszczowa. W Tarnopolskiem dobry, w Kolomyjskiem średni.

Siejba wszędzie spóźniona w tym roku, z powodu że po słońcach nastąpiła posucha, skutkiem czego rola stwardła, tak iż ani plugiem ani broną ruszyć jej nie było można.

Porost traw na łąkach dosyć bnyj po deszczach. Nad Świecą i Dniestrem wiele łąk zostało zamulonych. Na Podolu z powodu posuchy wcale po raz wtóry kosić nie będą. W innych zresztą okolicach porost traw przeważnie dobry.

Robotnika płacono w żniwa w Belzkiem parobka od 30 do 60 ct., za sierp od 30 do 40 ct. zaprzag parokony od 1 zł. 50 ct. do 2 zł. Koło Kamionki Strumiłowej kosarza 50 ct., sierp od 24 do 30 ct., poganiacza 20 ct. W okolicy Dubiecka brał kosarz po 60 ct. dziennie, zaprzag parobylgę kosztuje 1 zł. 30 ct. W Sanockiem w ogóle płacono dzień pieszcy od 20 do 30 ct., ciągły 2 złr. Koło Ustrzyk robotnik drogi, bo wszystkich koleją zabiera. Dzień pieszcy kosztuje tam od 40 ct. do 1 zł., ciągły od 2 do 3 zł. Koło Sądowej Wiszni kosztował sierp od 25 do 35 ct. w Samborskiem od 40 do 50 ct., dzień ciągły od 1 zł. 20 ct. Pod Starem Miastem płacono żeńca 30, kosarza 40 ct. Pod Zaczarce koło Lwowa dzień pieszcy od 30 do 45 ct., ciągły 1 zł. 50 ct. Koło Romanowa, Bóbrki, Żurawna, Chodorowa, Podhaje płacono dzień pieszcy od 40 do 55 ct., ciągły od 1 zł. 20 ct. do 1 zł. 50 ct. Koło Jazłowca kosztował dzień pieszcy od 35 do 50 ct. w Stanisławowskiem 40 ct., dzień ciągły 1 zł. 50 ct. W okolicach Buczacza płacono dzień pieszcy od 25 do 40 ct., ciągły 1 zł. 20 ct. Na Podolu płacono dzień pieszcy od 30 do 50 ct., ciągły od 1 zł. 25 ct. do 2 zł. Toż samo w Złoczowskiem. Pod Brodami płacono żeńcowi od kopy 30 ct., wiazalniki 15 ct. W Kolomyjskiem płać się dzień pieszcy od 20 do 50 ct., ciągły od 1 do 2 zł. Na Pokuciu podgórskiem płacono żeńca po 35 ct. od kopy, kosarza od 40 do 50 ct., ping dwuparowy 3 zł., podwoje 1 zł. 20 ct. Pod Delatynem płacono dzień pieszcy od 50 do 70 ct., ciągły po 1 zł. 50 ct. do 2 zł. wa.

Nowa taryfa kolejowa. Z Podwołoczysk donoszą pod dniem 22. b. m. Wczoraj weszła w życie nowa taryfa kolejowa dla przewoza zboża na stacjach kolejowych: Kursk-Kijów i Kursk-Charków, a zamtał do Brodów i Podwołoczysk. Znaczenie zniżenia tej taryfy wynosi 20 do 30 zł. na wagonie.

Program IX. Posiedzenia lwowskiej Izby handlowej i przemysłowej mającego się odbyć w poniedziałek 26. bm. o godz. 6. wieczór:

1. Zatwierdzenie protokołów z ostatnich posiedzeń.

2. Sprawy bieżące.

3. Sprawozdanie komisji przemysłowej.

4. Zakres uprawnienia tandeoizary w Jarosławiu.

5. Zmiana ustawy o cechowaniu wyrobów ze złota i srebra.

6. Ostepowanie ksiąg kupieckich.

7. Protokółowanie firm handlowych.

8. Zmiana terminu odbywania jarmarku w Przemyslu.

9. Propozycja na 4 posady asesorów handlowych przy sądzie obwodowym w Kołomyi.

10. Budżet izby na rok 1888., referent r. p. Schayer.

11. Oznaczenie członków izby, którzy po myśli §. 6. ustawy dla izb handlowych z upływem trzechlecia z końcem grudnia 1887. r. z izby wystąpić mają.

Wybór komisji wyborczej. Budyński mp. sekretarz.

Zarazy bydłce. Celem skutecznego powstrzymania rozlekania zarazy psycowej i racioowej w kraju, uznano za przestrzeń zapowietrzona powiaty: brodzki, zbarazki, złoczowski, przemyski, bobecki, podhajecki, trembowelski, buczacki, śniatyński i stryjski; zabroniono przytem odbywania w tych powiatach targów bydłceych, oraz ładowania bydła i świń na stacjach kolejowych w powiatach: brodzkim, przemyskim i drohobyckim. — Nadto, ponieważ zaraza psycowa i racioowa u bydła i świń, szerzy się na pograniczu w Rosji, przeto celem powstrzymania zalewania tej zarazy de kraju, zarządzo utrzymaniwanie w ewidencji stanu świń we wszystkich gminach i obszarach dworskich w powiatach: brodzkim, zbarazkim, skałackim, husiatyńskim i borszcowskim. W tych powiatach obowiązani są naczelnicy gmin (obszarów dworskich) spisać stan świń i dotyczący wykaz stale utrzymywać. Należyte utrzymanie tych wykazów mają kontrolować weterynarze powiatowi i żandarmerja. Właściciele zwierząt powinni donosić przelozomemu gminy (obszaru dworskiego) o wszelkim przybytku i ubytku świń; a również donosić o zachorowaniu nierogacizny.

Wszelkie przekroczenia tych przepisów będą karane według ustawy o zarazie bydłceej.

Co się podaje do powszechnej wiadomości. Z c. k. Namiestnictwa. Lwów dnia 17. września 1887.

Ostatnie notowania produktów.

z d. 23 września 1887.

Lwów: pszenica 6.25 do 6.90, żyto 4.35 do 5.00, jęczmień 4.00 do 4.50, owies 3.40 do 4.00, groch 5.00 do 5.75, wyka 3.75 do 4.50, rzepak 9.25 do 9.75, linianka 40 do 50, koniuczyna czarna 30. do 45, koniuczyna biała 35 do 50, koniuczyna szwedzka 40 do 55.

Tarnopol: pszenica 6.15 do 6.75, żyto 4.90 do 5.50, jęczmień 3.75 do 4.30, owies 3.25 do 3.85, groch 5.00 do 5.60, wyka 3.65 do 4.70, rzepak 9.20 do 9.65, linianka 40 do 50, koniuczyna czarna 25. do 40, koniuczyna biała 40 do 50, koniuczyna szwedzka 45 do 50.

Podwołoczyska: pszenica 6.20 do 6.60, żyto 4.90 do 4.90, jęczmień 4.00 do 4.50, owies 3.15 do 3.60, groch 4.50 do 5.00, wyka 3.50 do 4.50, rzepak 9.00 do 9.65, linianka 40 do 50, koniuczyna czarna 22. do 40, koniuczyna biała 40 do 50, koniuczyna szwedzka 40 do 50.

Wszystko za 100 kilo netto bez worka. Chmiel za 56 kilo loco Lwów 50 do 75. — nominalnie. Nowy chmiel od — do 56 kilo. Okowita za 1,000 litr. pro loco Lwów 26 do 26 65.

Z powodu świąt żydowskich mało transakcji. — Chmiel poszukiwany.

Telegramy targowe z d. 22 września.

Wiedeń: Pszenica za 100 kilo od zł. — do zł. —, żyto od zł. — do zł. —, Okowita od zł. 25.75 zł do 26. —. Budapest: Pszenica za 100 kilo na jesień od zł. 6.73 do zł. 6.75; rzepak od zł. — do zł. —.

Berlin: Pszenica żółta na września — paźdz. 147 50 m.; żyto — m.; spirytus loco 68 40 m.; olej rzepakowy — m.

Paryż: Mąka na bież. miesiąc za 159 kilo 49 30 fr.; olej rzepakowy — fr.; spirytus — fr. Nafta. Wiedeń od zł. — do zł. —; Brema loco —, Hamburg loco 6.20, na września 6.10, na września-paźdz 6.20. Antwerpia na wrześniu 15 1/2. Nowy-York 6 3/4. Filadelfia 6 1/2.

Ostatnie wiadomości.

D. 21. bm. odbyła narady w Krakowie ankieta, zwolana przez towarzystwo wzajemnych ubezpieczeń dla sprawy składow z bożowyc h. Jako członkowie ankiety wzięli w obrachad udział pp. Stanisław Homolaks, poseł Struszkiewicz, dyrektorowia Zgorski, Lazarus, Scipio, członek Wydziału krajowego dr. Wereszczyński i dyrektorowia towarzystwa wzaj. ubezpieczeń Słonecki i Henryk Kieszkowski.

Ankieta uchwała co następuje: „Ankieta uznaje potrzebę domów składowych na razie dla zboża, chmielu i okowity; jest przekonana, że takie domy powinny być zakładami krajowemi. Ankieta następnie uważa, że domy takie powinny być założonemi we Lwowie i w Krakowie, gdyżby jednak fundusze krajowe nie dozwalały założenia ich w obu tych miastach od razu, to powinien być założonym dom taki najprzód w Krakowie, pod administracją towarzystwa wzajemnego kredytu.”

Telegramy własne „Gazety Narod.”

Kraków d. 23. września. Minister rolnictwa hr. Falkenhayn przyjedzie 25. bm. celem zwidzenia wystawy, 26. bm. zaś inspektor inżynierji generał Salis. Przyjazdowi ministra oświeciana dr. Gantscha od Galicji przypisują znaczenie polityczne. Ma on na celu ewentualne pozyskanie Polaków przeciw Czechom.

Kraków d. 23. września. Na tutejszym dworcu kolejowym w urzędzie pocztowym wykrył komisarz Swolnik sprzeniewierzenie pieniędzy przez rozkradanie kopert listów pieniężnych. — Dotychczas skonstatowano 15 faktów otworzenia listów. Dochodzenie policyjne prowadzono od stycznia br. Aresztowano jednego z funkcjonarjuszów poczty.

Jasio d. 22. września. We wszystkich trzech powiatach (Jasio-Gorlice-Krosno) oddano na posta do Rady państwa 643 głosów. Wybrany August Lewakowski, adwokat i burmistrz krosnieński większością 510 głosów. Oprócz tego otrzy-

małi: Następca tronu 4 głosy, Lechowicz i naczelnik gminy z Bieca po jednym głosie, sędzia Michalewicz z Bieca 61 głosów, Wolański 65 głosów. Wyprawiono tu owacje na cześć Lewakowskiego.

Wiedeń d. 23. września. Radca sądu wyższego w Krakowie Ludwik Zdzinski, otrzymał order żelaznej korony trzeciej klasy. Adjukt trybunalski Władysław Gubnarzewski w Krakowie otrzymał tytuł i charakter sekretarza Rady.

Pesz d. 23. września. Kalnok przybędzie tu jutro dla ułożenia dotyczącego spraw zagranicznych ustępu mowy tronowej, którą otworzony będzie sejm węgierski, tudzież w sprawie wspólnego budżetu na r. 1888.

Berlin d. 23. września. Dzisiaj obchodzi Bismark swój 25-letni jubileusz jako minister. Dzienniki konserwatywne z entuzjazmem podnoszą jego zasługi około państwa.

Berlin d. 23. września. Rząd wniosie w rajchstagu o przedłużenie stanu wyjątkowego (poczci socjalizm) bez zmiany.

Sofia d. 23. września. Watażka opryszków Atanasow powieszono; zamordował on 16 ludzi. W Ichtimanie i Orhanii zrabowali opryski poczte. W Danubicy pojawili się opryski z Macedonii.

Telegramy „Gazety Narodowej”

(Z biura korespondencyjnego).

Wiedeń d. 23. września. Z powodu że się stosunki sanitarne w przylegających do północno-wschodniej Galicji okolicach państwa rosyjskiego pogorszyły, pozwolono na nowo przywóz owiec z Rosji drogą na Brody.

Wiedeń d. 23. września. Mocą jednogłośniego wyroku sądu przysięgłych, skazanym został Zaleski na ośm lat ciężkiego więzienia, a Natansonowa uwolniona.

Kołoszwar (Klausenburg na Siedmiogrodzie) d. 23. września. Cesarz przybył tu wczoraj popołudniu. Na dworcu przyjmował go minister Tisza i liczne deputacje. Przemawiał nadzupna i burmistrz, cesarz odpowiadał najumiędliej. Wśród bicia dzwonów odbył się wjazd do miasta. Na czele pochodu wyruszyło świetne banderium konne. Ulice były przybrane w chorągwie i gęsto obsadzone tłumem, który entuzjastycznie okrzyki wznosił. Koło pałacu Banfish, gdzie cesarz mieszka, zstulował on kompanie honorową i kazał banderium defilować. O godz. 7 był obiad w dworcu na 50 nakryć. Tymczasem zajął miasto iluminacja i odczwała się serenade wszystkich towarzystw śpiewaczych, wśród okrzyków uiesienienia. Cesarz kilka minut bawił na balkonie.

Pola d. 23. września. Wczoraj zwidzili księstwo Edymburscy arseń, poczem było śniadanie na pokładzie „Kolosa”, a popołudniu podwieczorek na pokładzie „Aleksandry”. Wieczorem przybyli księstwo do świetnie przybranego i iluminowanego kasyna marynarskiego i słuchali koncertu kapeli marynarskiej. Księżna i książe Jerzy (syn następcy tronu) zabawili do godz. 10, a ks. Battenberski prawie do końca tańców. Eskadra angielska dziś rano odplynęła do Zadaru.

Piski d. 22. września. Po wczorajszych końcowych manewrach cesarz w gorących słowach podziękował arcyks. Albrechtowi i wszystkim komendantom całego wojska za świetne dowody wykastalcenia żołnierzy. Powszechnie głoszą tu, że cesarz jest w najwyższym stopniu zadowolony.

Karlsruhe d. 23. września. Karlsruhe Ztg zaprzecza, jakoby wielki książe badeński, bawjący na wyspie Mainau (najeziorze Kostaickiem) przyjmował p. Schlözera.

Sztokholm d. 23. września. Obiegająca w zagranicznych piśmiech pogłoska, jakoby królowa szwedzka do klasztoru wstąpić zamierzała, nie ma żadnej podstawy.

Paryż d. 23. września. Ajencja Havas donosi z Londynu, że królowa angielska przyjęła pośrednictwem między Włochami a Abyssynją.

Londyn d. 23. września. Biuro Reutersa donosi z Simli (lepiej rezydencji wicekróla Indyj), że obiega pogłoska, jakoby Ejuba chana pod Kain w Persji schwytano, a kilka z jego towarzyszy w okolicy Meshedu widziano.

Konstantynopol d. 23. września. Porta wysłała onegdaj do Petersburga notę tej treści: Porta sądzi, że wobec usposobienia poszczególnych gabinetów, które mało prawdopodobnem czni przyjęcie propozycji rosyjskiej w sprawie bułgarskiej, wypada jej, dla uniknienia fiaska, zdecydować się na ponowne zniesienie z Rosją, dla ułożenia kombinacji, któraby pozwolone wszystkim mocarstwom uzyskać mogła. — Said basza miał onegdaj długą rozmowę z panem Onou, radcą ambasady rosyjskiej.

Sofia d. 22. września. Banda opryszków zrabowała onegdaj pod Wakarem pocztę i kilka podrótnych. W górach Rilo schwytano czterech opryszków. Sławnego watażkę opryszków, Atanasowa powieszono tu dzisiaj za cztery morderstwa.

Przyjechali do Lwowa

dnia 23. września 1887:

Hotel Angielski. Ks. hr. Krasicki z Wołynia. B. Kostkowski z Król. Polskiego. A. Uchman z Przemysła. A. Madyński z Przemysła. B. Skibiński z Balic. B. Siedlecki z Chmielówki. F. Gojski z Sucaży.

Hotel Europejski. J. Czajkowski z Sarnik. K. Starzyńska z Derawni. C. Michalowski z Rosji. F. Budyński z Romanowa. E. Bruck z Frankfurtu w Wiedniu. W. Willner z Zborowa. A. Rybicki z Rzeszowa. J. Gajewski z Majersolna. A. Vogt i L. Bejchman z Wiednia.

Hotel Langsa. S. Bryszewicz z Starogo miastu. H. Werners z Kolonii. M. Drubh. ks. z Podola ros. G. Zarzewski z Krakowa. G. Holzinger i M. Miśiewicz z Wiednia.

Hotel Zorka. R. Schimek z Cieszyzna. B. Bielecki z Mohilowa. F. Ruder z Łoziny. H. Cless z Sztutgardu.

Wiadomości giełdowe.

Lwów dnia 23. września. (Z izby handlowej.)

I. Akeje za sztukę. płaca łądwa. Kolej galic. Kr. Ludw. 200 zł. m. k. 213 75 217 —. Kolej Lwów-Czer.-Jaska 223 50 226 50. Banku hipotecznego gal. po 200 zł. w. a. 285 — 285 —. Banku kredyt. galicyjskiego po 200 zł. w. a. 211. — 216. —.

II. Listy zastawne za 100 złr. Banku hipotecznego galicyjskiego 6 1/2. — 99 70 100 70. — gal. 5 1/2. wyl. 10 1/2. pr. 103 25 104 25.

Banku krajowego 4 1/2. los. w 51 l. 86 50 96 50. Towarzystwa kred. galic. 5 1/2. 101. — 102. —. kred. gal. ziem. 4 1/2. 96. — 97. —. kred. gal. ziem. 5 1/2. los. w 37 l. 101. — 102. —. kred. g. ziem. 4 1/2. los. w 41 l. 1. 92 75 93 75. kredytwego gal. ziem. 4 1/2. los. w 52 l. 95 75 97 75. kred. gal. ziem. 4 1/2. los. w 56 l. 92 25 93 25.

III. Listy dłużne za 100 zł.

Gal. Z. kred. włoś. w likw. (d. 6 pr.) 3 1/2. 49. — 52. —. Gal. Z. kredyt. włoś. (d. 5 1/2) 2 1/2. 43. — 46. —. Ogóln. roln. kredyt. zakł. dla Gal. i Buk. 6 1/2. los. w 15 lat — — —.

IV. Obligai za 100 zł.

Indemnizacyjne galicyj. 5 1/2. m. k. 104 25 105 25. Kom. banku krajowego 5 1/2. w. a. i em. 100. — 101. —. Pożyczka krajowa z r. 1873 6 1/2. w. a. 103 50 105 50. Pożyczka krajowa 1883 4 1/2. 94 50 96 50.

V. Losy.

Losy miasta Krakowa 18 75 20 75. Losy miasta Stanisławowa 31. — 34. —.

